

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
Ivan Franko National University of Lviv
Faculty of Geography
Prof. Oleh Shabliy Department of Economic
and Social Geography
Geographical Commission of the Shevchenko Scientific Society
Lviv Branch of the Ukrainian Geographical Society

LVIV HUMAN GEOGRAPHY: DIMENSIONS, CHALLENGES, CONTEXTS

MATERIALS

of scientific conference, commemorating the 80th anniversary
of the prof. Oleh Shabliy Department of Economic and Social Geography
of Ivan Franko National University of Lviv
(Ukraine, Lviv, October 23–24, 2025)

Lviv – 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Географічний факультет
Кафедра економічної і соціальної географії
імені професора Олега Шаблія
Географічна комісія Наукового товариства ім. Шевченка
Львівський відділ Українського географічного товариства

ЛЬВІВСЬКА СУСПІЛЬНА ГЕОГРАФІЯ: ВИМІРИ, ВИКЛИКИ, КОНТЕКСТИ

МАТЕРІАЛИ

наукової конференції, присвяченої 80-річчю кафедри
економічної і соціальної географії імені професора Олега Шаблія
Львівського національного університету імені Івана Франка
(Україна, м. Львів, 23–24 жовтня 2025 року)

Львів – 2025

Редакційна рада:

Володимир Біланюк (голова), доцент, декан географічного факультету;
Ірина Гудзеляк (заступник), доцент, завідувач кафедри економічної і соціальної географії імені професора Олега Шаблія;
Іван Ровенчак, професор кафедри економічної і соціальної географії імені професора Олега Шаблія;
Мирослава Влах, доцент кафедри економічної і соціальної географії імені професора Олега Шаблія;
Ярослав Івах, доцент кафедри економічної і соціальної географії імені професора Олега Шаблія;
Ольга Мамчур, доцент кафедри економічної і соціальної географії імені професора Олега Шаблія;
Любов Котик, асистент кафедри економічної і соціальної географії імені професора Олега Шаблія;
Юрій Борсук, асистент кафедри економічної і соціальної географії імені професора Олега Шаблія;
Марія Хоминець (секретар), завідувач навчальної лабораторії «Атласного і тематичного картографування».

Рекомендовано до друку

*Вченою радою географічного факультету Львівського національного університету
імені Івана Франка*

Протокол № 8 від 22 жовтня 2025 року

Львівська суспільна географія: виміри, виклики, контексти : матеріали наукової конференції, присвяченої 80-річчю кафедри економічної і соціальної географії імені професора Олега Шаблія Львівського національного університету імені Івана Франка (Україна, м. Львів, 23–24 жовтня 2025 року). Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2025. 344 с.

У матеріалах конференції подано статті, які присвячені історії становлення Львівської суспільно-географічної школи та її багаторічному лідерові – професору Олегу Шаблію з нагоди 90-ліття від дня його народження; теорії, методології і методам нової суспільної географії; актуальним проблемам економічної і соціальної географії, відновлення та стратегії розвитку України; тенденціям, наслідкам і підходам до вирішення демографічних та міграційних викликів; геоглобалістиці та регіональним студіям в умовах кризи світового порядку; географічній освіті та просвітньому значенні публічної географії.

Для науковців, викладачів, учителів, здобувачів освіти, фахівців-практиків та усіх, хто цікавиться проблемами суспільно-географічної науки.

Тексти подано в авторській редакції. Автори несуть повну відповідальність за зміст статей, точність наведених фактів, цитат, власних імен та інших відомостей.

Адреса оргкомітету:

Кафедра економічної і соціальної географії імені професора Олега Шаблія, географічний факультет,
Львівський національний університет імені Івана Франка
79000, м. Львів, вул. Дорошенка, 41, кімн. 56.
E-mail: iryna.hudzelyak@lnu.edu.ua, kafedra.lviv@gmail.com

19. Шаблій О. Суспільна географія : [Вибрані твори] / Кн. перша : Проблеми теорії, історії та методики дослідження. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. 814 с.; Кн. друга : Проблеми українознавства, регіоналістики і краєзнавства. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. 706 с.; Кн. третя : Проблеми теоретичних досліджень, геогуманістики, географічної освіти. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 562 с.; Кн. четверта : У пошуках істини. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2019. 838 с.; Кн. п'ята : На важелях долі. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2021. 666 с. Кн. шоста : Спіраль наукового пізнання безкінечна. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 704 с.

20. Шаблій О. У пошуках краси: тривоги і розради. Львів : Видав. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. 302 с.

21. Шаблій О. І. Лісопромислові комплекси Української РСР (питання теорії і моделювання). Львів : Вища шк., 1973. 187 с.

22. Шаблій О. І. Математичні методи в соціально-економічній географії : навч. посіб. Львів : Вища шк., 1994. 302 с.

23. Шаблій О. І. Основи загальної суспільної географії : підручник. Львів : Видав. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. 444 с.

24. Шаблій О. І. Село на золотому Поділлі: земля і люди : монографія. Львів : Аверс, 2010. 712 с.

25. Language. URL : <https://www.britannica.com/topic/language>.

УДК 911.3:929(477)Шаблій О. І.:001.8

СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ НАПРЯМКИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ОЛЕГА ШАБЛІЯ

Ярослав Мариняк

*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, Україна*

У статті висвітлено основні напрямки наукових досліджень Шаблія Олега Івановича – відомого українського географа-суспільствознавця. Як креативний вчений професор О.І. Шаблій розвивав сучасні напрямки суспільної географії-історії національної географії (розкрив європейське значення і потенціал репресованої більшовицьким режимом географічної науки); прискорив розвиток сучасної суспільної географії та картографії (ідея трьох типів об'єктів дослідження суспільної географії (реальні, концептуальні та віртуальні; функціональна класифікація суспільно-географічних дисциплін; обґрунтував головні категорії геопросторової організації суспільства; обґрунтував теорії і концепції нової суспільної географії-геоноосферології в період інформатизації дослідницької діяльності та ін.

Ключові слова: професор О. І. Шаблій, модерна суспільна географія.

SOCIO-GEOGRAPHICAL DIRECTIONS OF SCIENTIFIC RESEARCH BY OLEG SHABLIY

Yaroslav Maryniak

Volodymyr Hnatiuk Ternopil National Pedagogical University, Ternopil, Ukraine

The article highlights the main areas of scientific research by Oleg Ivanovich Shabliiy, a well-known Ukrainian geographer and social scientist. As a creative scientist, Professor O.I. Shabliiy developed modern trends in social geography and the history of national geography (revealing the European significance and potential of geographical science, which had been repressing by the Bolshevik regime). Accelerated the development of modern social geography and cartography (the idea of three types of objects of study in social geography (real, conceptual, and virtual, functional classification of socio-geographical disciplines; substantiated the main categories of geospatial organization of society; substantiated the theories and concepts of new social geography-geonoospherology in the period of informatization of research activities, etc.

Keywords: Professor O.I. Shabliiy, modern social geography.

Мета, методи. Географія, як відомо, наука, де об'єктивний геопростір інтегрується вдумливим дослідником не тільки в концепціях і методах пошукових парадигм, але й у світоглядному просторі вченого. Відтак, особистість географа, згармонізованість фахового знання з інтелектуальним масштабом дослідника дозволяють вирішувати складні, перспективні й нетривіальні питання, обґрунтувати вектор розвитку науки в тому напрямку, де ще тільки планується вибудовувати дослідницькі шляхи. У контексті зазначеного постать Олега Івановича Шаблія є чи не вірцевим утвердженням думки про роль особистості в історії науки.

Результати і новизна дослідження. Дослідження наукової спадщини сучасних вчених української географічної науки зумовлена необхідністю відтворити її еволюційний поступ, визначити засадничі джерела і напрямки подальшого розвитку. До найважливіших результатів, які визначають новизну дослідження є: вперше розкрито роль проф. О. І. Шаблія у розвитку нових актуальних напрямків суспільної географії в епоху постіндустріального та інформаційного суспільства; обґрунтовано основні напрями його наукової діяльності.

Найбільший вклад у вивченні творчого шляху професора Олега Шаблія внесли О. Вісьтак, О. Заставецька. Зрештою вчений особисто звів їх виданні «Суспільна географія. Книга третя. Проблеми теоретичних досліджень, геогуманістики, географічної освіти [Вибрані твори]. Львів : ЛНУ імені І. Франка, 2017 [11].

Викладення матеріалу дослідження. У 2025 р. відзначається 90-річчя професора Олега Шаблія видатного географа у галузі суспільної географії і картографії, педагога й організатора географічної науки та вищої географічної освіти в Україні. Більшість свого життя О. Шаблій провів у стінах Львівського національного університету імені Івана Франка: спочатку як студент та старший лаборант, а далі в.о. доцента, доцент та професор. Завідувачем кафедри О. І. Шаблій став 1990 р. і за цей час виховав не одне покоління українських географів. Під його керівництвом були захищені докторські та кандидатські дисертації. Олег Іванович зміг організувати колектив кафедри, який продовжує підтримувати наукові традиції, що склалися в Університеті, географічному факультеті та на кафедрі економічної та соціальної географії, засновником якої був професор Опанас Трохимович Ващенко, що був також і першим деканом створеного географічного факультету у 1945 р.

Як креативний науковець, професор О.І. Шаблій розвивав модерні напрями сучасної суспільної географії – історії національної географії (розкрив європейський вишкіл і потенціал репресованої большевицьким режимом географічної науки); прискорив розвиток сучасної суспільної географії і картографії (ідея трьох типів об'єктів дослідження суспільної географії: реальних, концептуальних та віртуальних; функціональна класифікація суспільно-географічних дисциплін; обґрунтування головної категорії СГ – геопросторову організацію суспільства; обґрунтування теорій та концепцій нової суспільної географії – геоніосферології у період інформатизації дослідницької діяльності; класифікація природних ресурсів з урахуванням розмаїтих суспільних потреб; обґрунтування чотирьох типів законів і закономірностей суспільної географії; ідея гнучкої геопросторової організації суспільства; ідея зміни парадигми геопросторової організації суспільства із впровадженням ІТ-технологій, особливо мережі URAN та GRID-інфраструктури та ін.; дослідженню нових межевих наукових дисциплін – геософії та геопоетики; дослідження України як об'єкта міжнародних інтеграційних зав'язків, розвиток у ній європейських геологістичних комунікаційних коридорів, єдиних систем розселення, АПК і агробізнесу, транспортної та рекреаційної систем, реформи адміністративно-територіального устрою.

Наукова спадщина Олега Шаблія є актуальною і до нині. Його вклад у суспільну географію та встановлення головних напрямів досліджень є ключовим в сучасній тематиці кафедри.

Основні напрями досліджень. Розробки концепції міжгалузевих територіальних комплексів. Працюючи спочатку на посаді старшого лаборанта, а з 1962 р. – в. о. доцента (і викладача з 1964 р.), О. Шаблій навчався заочно в аспірантурі (1961–1965 рр.). У 1966 р., незважаючи на перепони владних структур, він захистив кандидатську дисертацію на тему «Лісопромисловий комплекс Українських Карпат (тенденції розвитку і структура)» (науковий керівник – доцент Опанас Ващенко). У 1978 р. на Спеціалізованій раді Ленінградського університету Олег Іванович успішно захистив докторську дисертацію на тему «Міжгалузеві

територіальні комплекси: проблеми теорії і методики дослідження» (науковий консультант – професор О. Т. Ващенко).

Уже у 70–80-х рр. ХХ ст. вчений передбачав і досить вдало реагував на інколи відчутні зміни у географічній науці. Всі свої зусилля кидає на теоретичні проблеми економічної географії, добре озброївшись здобутками тодішньої філософії та економічної теорії. Глибинно володіючи фундаментальними напрацюваннями цих наук, професор О. І. Шаблій вміло застосовував їх у економічній географії. Теоретичний потенціал ученого видно із розробки концепції міжгалузевих територіальних комплексів, що на той час було справжнім поштовхом як в економічній географії, так і в економічній науці. Йому вдалося не зовсім помітно відродити вчення про ЕВЦ, яке і сьогодні викликає непряме порівняння з кластеризацією економічних видів діяльності.

Думаю, що концепція територіально-виробничих комплексів в інтерпретації професора О. І. Шаблія не кінця вивчена сучасниками, а її скритий потенціал є не досить розкритий та не розгорнутий сучасниками.

Наступним досягненням вченого є впровадження актуальних проблем економічної географії цього життєвого періоду, а саме він висуває ідею закону геопросторової інтеграції виробництва, вперше систематизує закони і закономірності його територіальної організації (1983 р.), обґрунтовує принцип нестроного входження реальних територіальних систем у системи вищого рівня (1984 р.), висуває ідею про так звану гнучку територіальну організацію виробництва, розробляє структуру загальної екологічної науки, вводить у вжиток категорії регіональної економіко-екологічної ситуації і проблеми та обґрунтовує географічні імперативи екологічної діяльності (останні разом з доц. Маркіяном Мальським), висуває гіпотезу аридизації Західного регіону України та ін. Ці ідеї започаткували власне наукові та дисертаційні дослідження на кафедрі.

Географічної картографії. У вісімдесятих роках ХХ ст. наукова творчість доктора наук О. Шаблія пульсувала досить інтенсивно. Він організовує госпдоговірні роботи на рідній кафедрі, готує і видає три шкільно-краєзнавчі атласи (Львівської, Івано-Франківської та Закарпатської областей), працює над створенням великих атласів господарських комплексів двох областей (Івано-Франківської та Львівської).

Продовженням картографічного напрямку став вихід у світ у 2012 р. фундаментального твору «Львів. Комплексний атлас» (відповідальний редактор і співавтор) [3]. На мою думку, не до кінця оцінений ні науковою спільнотою, ні громадськістю та адміністрацією м. Львова. Це насправді лебедина пісня та твір мистецтва картографа соціально-економічного тематичного спрямування професора Львівського університету О. І. Шаблія – продовжувача титанічної подвижницької праці Володимира Кубійовича. Це підсумок і картографічних починань проф. О. Ващенка, найкраща вдячність за естетичне розуміння картографічної продукції. На жаль, ніхто в Україні не повторив цей науковий подвиг, інколи маючи і значно більші можливості та ресурси.

Теорії суспільної та нових методів дослідження. Уже наприкінці 60-х років ХХ ст. Олег Іванович розуміє необхідність запровадження нових методів дослідження, щоб розширити предметне поле економічної географії, яке на цей час було досить вузьким. Він захоплюється та ініціює активне впровадження у навчальний і науковий процес математичних методів і моделей, впроваджує викладання спецкурсу «Математичні методи в економічній географії», організовує у Карпатах третю всесоюзну літню математичну школу (1968 р.), пише і видає перший в Україні підручник українською мовою. Посібник поширився не лише по нашій тоді республіці, але й став використовуватися у Росії, Білорусії, Прибалтиці. Він витримав ще одне розширене видання у 1994 р.

Завдяки вченому на рідній кафедрі поряд з традиційним, економіко-географічним стали розвиватися демосоціально-географічний і політико-географічний, світознавчий і країнознавчий напрямки. Історико-географічні дослідження продовжили його учні – М. Влах, І. Ровенчака, О. Вісьтак. Професор О. Шаблій виступив організатором всеукраїнських і міжнародних конференцій та симпозіумів, присвячених актуальним проблемам географічної науки (1994 р.), історії української географії і картографії (1995 р.), актуальним проблемам географічного країнознавства на зламі тисячоліть (2000 р.).

Географічне українознавство. Історія географії у світі та в Україні. Географічне краєзнавство. Лише з проголошенням незалежності України талант науковця найповніше розкрився. Розпочався сучасний науково-дослідний дискурс географічного українознавства, відзначається надзвичайним зацікавленням географічною спадщиною минулого, яке, зокрема виражається у глибшій її інтерпретації, їх концепцій, наукових пошуків, рецептивних вимірів. Започаткований 2000-му р. науково-видавничий проект «Постаті українського землезнання», в якій вже вийшло 14 видань. Серед яких Григорій Величко (1863–1932), акад. Степан Рудницький (1877–1937), проф. Валентин Садовський (1887–1947), проф. Володимир Кубійович (1900–1985) та ін. [1, 5]. Вчений чітко вкоренив, що нинішня постмодерна свідомість засвідчує новий етап переосмислення діалектики географічного підходу XIX–XX ст., розгортаючи процес ліквідації попереднього пануючого метанаративу, догм та комплексів, внаслідок чого прокладається нова парадигма в науковому висвітленні географічних моделей. Йдеться, першою чергою, про вивчення суспільно-географічних явищ у глибинних філософських категоріях. Поява нового дискурсу пояснюється, з одного боку, специфікою перехідної епохи з усіма цінностями минулого, так і теперішнього, а з другого – у працях основоположників географічної науки певним чином сконденсований багатовіковий досвід людства. Власне у цьому контексті звернена пильна увага професора Олега Шаблія до класичної спадщини української географії минулого після багатьох років ідеологічного тиску. Її нове прочитання й осмислення є функціональною необхідністю нашого поступу. Вчений завжди у приватній чи науковій дискусії, любить повертати сучасні проблематику криз призму надбань минулого, усвідомити головні ознаки самодостатності, які в минулому, усвідомити основні ознаки своєї самодостатності, що в новому культурному просторі дає підстави для визначення типологічних ознак національної української географії. Тому суспільно-географічна парадигма професора О. І. Шаблія розгортається в час скрупульозного перегляду і тотальної руйнації встановлених стереотипів мислення минулого метанаративу задля витворення нової моделі погляду на географічну картину світу, а відтак і на всю попередню географічну спадщину.

Професор О. Шаблій визначний українознавець. Він вперше розкрив географічну сутність українознавчих студій. Здається, кращого визначення, як це є у О. Шаблія, не знайдеш. «Українознавство, – пише він, – це широка сфера наукових досліджень, об'єктом яких є український етнос, нація, земля і територія, держава в їх багатосторонніх виявах, прикметах, зв'язках і опосередкуваннях» (1997 р.).

Він установив три історичні етапи становлення і розвитку українознавства, у т. ч. географічного. Це: сумативний, міждисциплінарний та інтегративний. У географічному українознавстві він вперше визначив шість груп наукових проблем: геоекологічні, геодемографічні, геокультурні, геосоціальні, геоекономічні та геополітичні. Окремо виділені проблеми, пов'язані з дослідженням історії української географії. Підтримку багатьох учених знайшла шестичленна суспільно-географічна регіоналізація України (1994 р.) [11].

Ще у 1994 р. учений обґрунтував принцип україноцентризму у дослідженні і викладанні суспільної географії. У наступні роки він виступив з науковими доповідями, у пресі і з заявами про необхідність декомунізації суспільної географії і особливо усунення з географічної карти України назв, що відображають її колишній колоніальний статус [11].

Монографія О. Шаблія про рідне село – це зразок сучасного твору, справжня енциклопедія про малу Батьківщину, приклад як на мікрорівні треба застосовувати всю гаму багаточисленних методів та прийомів географічного краєзнавства. «Село на золотому Поділлі: земля і люди» – під такою назвою вийшла у 2011 році [9]. Подільське село особливе, неповторне. Але суперечливе. У менталітеті корінної людності (а це головно свідомі українці) добре виражені загальнонаціональні риси характеру, поведінки і культури. Автор у книзі використав наукові основи національного краєзнавства закладені Іваном Франком.

Проблеми вітчизняної географії. Підручники та посібники із географії для вищої, так і для середніх шкіл. Проф. О. Шаблій добре усвідомив спалах неабиякого інтересу до проблем вітчизняної географії, знав про відсутність традицій щодо написання підручників із географії як для вищої школи, так і для середніх шкіл за радянські часи, тобто можна констатувати про білі плями цілого напрямку наукових знань. За період 1999–2005 рр. ним і співробітниками кафедри видано понад 20 таких творів, в т. ч. близько половини з грифом

Міносвіти і науки України. Зокрема, за його авторством вийшло друге видання у 1994 р. підручника «Математичні методи в соціально-економічній географії», три видання навчального посібника «Соціально-економічна географія України» (1994, 1995, 2000 рр.), «Основи загальної суспільної географії» (2003 р.). На мою думку, ці нові підручники (посібники) виконали свою історичну місію, адже вони мали на тоді три головні переваги, які свідчать про творчу роботу авторів (авторських колективів.) Перша з них полягає у чіткій зміні політичних і духовно-культурних основ курсів. Вони послідовно проходять через їх структуру. У змісті помітно посилені також елементи екологізації і гуманізації усіх галузей суспільної географії. Друга перевага підручників – це посилення теоретичних основ курсу. Власне це виявилось шляхом розв'язання складних проблем, а також через посилення значення науки у житті суспільства, визначення методологічних основ та інше. Третю перевагу підручників треба вбачати у переоцінці методичних основ курсу. Тут, передусім, йдеться про систему формування загальних понять, категорій тощо.

Мабуть, кожне покоління географів суспільствознавців пропонує свої тлумачення основ цієї науки. Наскрізні проблеми сучасності – глобалізація, інформатизація, соціологізація, гуманізація настільки швидко руйнують стереотипи цієї чи іншої науки, що давні коментарі до конкретної науки швидко вичерпуються, принаймні, за декілька літ.

Власне цим головним постулатом відповідає підручник «Основи загальної суспільної географії» (2003 р.) з грифом Міносвіти і науки України. Звісно, що в основі підручника є фундаментальна монографія, яка є великою мірою продовженням його передніх праць, а саме книга проф. О. Шаблія «Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії» (2001). Саме, тут знаходять своє наукове обґрунтування ланцюга понять загального об'єкта – предмета – конкретних об'єктів – змісту суспільної географії; гіпотеза існування трьох ґносеологічних типів об'єктів дослідження нашої науки – реальних, концептуальних і віртуальних; категорія «територія», «територіальна організація», «територіальний потенціал» як науковий конструкт; класифікація наукових проблем СГ, її наукових теорій і концепцій, методів досліджень, природно-ресурсного потенціалу; нове трактування категорії «продуктивні сили»; наукова періодизація розвитку української суспільної географії, розроблення поняттєво-термінологічної системи «історія української СГ» (разом з О. Вісьтак); визначив місце і роль Львівської суспільно-географічної школи та ін.

У 2004 р. було опубліковано перекладний підручник з грифом Міносвіти і науки України американських учених Г. де Блія, П. Муллера «Географія: світи, регіони, концепти», де О. Шаблій є автором великого (70 сторінок) розділу «Україна» і відповідальним редактором. Книга отримала перше місце у загальноукраїнському конкурсі нових видань 2004 року за номінацією «Енциклопедичні і довідкові видання».

У цей період О. Шаблій викладає три головних курси на географічному факультеті: «Основи суспільної географії», «Математичні методи в соціально-економічній географії» та «Основні проблеми суспільної географії».

Міжнародної відзнаки науковець удостоєний за вибрані праці «Суспільна географія» у двох книгах: книга перша – «Проблеми теорії, історії та методики дослідження», книга друга – «Проблеми українознавства, регіоналістики і краєзнавства» (2015) [10], випущені в університетському видавництві. У 2017 р. у світ виходить книга «Суспільна географія. Книга третя. Проблеми теоретичних досліджень, геогуманістики, географічної освіти [Вибрані твори]. Львів : ЛНУ імені І. Франка, 562 с. [11]. До книги увійшли переважно наукові праці автора, які з тих чи інших причин не знайшли собі місця у двох перших книгах. Заслугує уваги думка автора про суттєву парадигмальну відмінність сучасних постнекласичних підходів, які об'єднують усю географічну науку на принципах екологізму і ноосферизму. Вчений вводить поняття геогуманістики – як збірне поняття, яке охоплює усі дисципліни, які вивчають географічні проблеми процесів заселення людиною (людськими спільнотами) земної поверхні у контексті їх генетичної і функціональної взаємодії з природним довкіллям. Як креативний науковець проф. О. І. Шаблій розвиває модерні напрямки сучасної геогуманістики такі як: геософія, геопсихологія, геопоетика та ін.

У 2019 р. у світ виходить нова книга «Суспільна географія. Книга четверта. У пошуках істини» [Вибрані твори]. Львів : ЛНУ імені І. Франка, 838 с. [12]. У цій книзі автор осмислив не лише загальнонаукові та філософські позиції категорії істини, але переглянув категорію

географічної, в т. ч. суспільно-географічної істинності, її ідей, термінів, понять, проблем, теорій і концепцій, навіть методів.

Тобто упродовж приблизно шістдесяти років. Не всі вчені мають прижиттєву мужність переглядати свій науковий спадок. Надто вже великий масив нових ідей, сформульовано на довгому творчому шляху, розкрито значну кількість (приблизно сотню) проблем і понять (частково поняттєво-термінологічних систем), гіпотез, теорій і концепцій, висловлено здогадки щодо існування раніше не вивчених законів і закономірностей. Все це стосовно загальної суспільної географії. О. Шаблій є прихильником, який досить чітко розрізняє загальну суспільну географію та спеціальну, надаючи їм своє предметне поле. Щодо спеціальної, особливо галузевої СГ – економічної, соціальної та політичної і регіональної (локальної). Тут у творчому доробку ним розвинуто поняття львовознавства, вчення про тріаду реального, концептуального та віртуального Львова. Так само щодо географічного українознавства: географічного україноцентризму, українізації (дерусифікації, декомунізації) географічних текстів, в т. ч. картографічних видань, розвитку географічної освіти і просвіти, топоніміки тощо. Географічне українознавство є наскрізною проблемою географії.

Висновки. Загалом наукова творчість проф. О. Шаблій присвячується віднаходженню глибинних фахових відповідей на питання теорії, філософії суспільної географії, геогуманістики, геософії, геопсихології, геопоетики, геоімагології, політичної географії, термінознавства та нових категорій, історії географічних ідей, історії української географії та ін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Академік Степан Рудницький / за ред. проф. О. Шаблія, Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2007. 408 с.
2. Блій де Г., Муллер П., Шаблій О. Географія: світи, регіони, концепти, [пер. з англ.; передмова та розділ «Україна» О. І. Шаблія]. Київ : Либідь, 2004. 740 с.
3. Львів. Комплексний атлас / за ред. О. І. Шаблія. Київ : ДНВП «Картографія», 2012. 192 с.
4. Мариняк Я. Олег Іванович Шаблій: горизонтами модерної суспільної географії // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Географія. Тернопіль : Тайп, 2020. № 2 (49). С. 21–35. <https://doi.org/10.25128/2519-4577.20.2.3>
5. Професор Володимир Кубійович / [упор. О. Шаблій]. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006. 378 с.
6. Шаблій О. І., Білецький М. І., Заставецький Б. І. та ін. Соціально-економічна географія України: навч. посіб. Львів : Світ, 2000. 680 с.
7. Шаблій О. І. Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії, Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2001. 744 с.
8. Шаблій О. І. Основи загальної суспільної географії: навч. посіб. Львів : Вид. центр ЛНУ І. Франка, 2003. 444 с.
9. Шаблій О. І. Село на золотому Поділлі: земля і люди. Львів : Аверс. 2011. 707 с.
10. Шаблій О. Суспільна географія: у 2-х кн., Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. Кн. 1. 814 с.; Кн. 2. 706 с.
11. Шаблій О. Суспільна географія. Книга третя. Проблеми теоретичних досліджень, геогуманістики, географічної освіти [Вибрані твори]. Львів : ЛНУ імені І. Франка, 2017. 562 с.
12. Шаблій О. Суспільна географія. Книга четверта. У пошуках істини [Вибрані твори]. Львів : ЛНУ імені І. Франка, 2019. 838 с.

ЗМІСТ

Розділ 1. ПРОФЕСОР ОЛЕГ ШАБЛІЙ – НАУКОВЕЦЬ, ПЕДАГОГ, ЛІДЕР ЛЬВІВСЬКОЇ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНОЇ ШКОЛИ.....	6
Гудзеляк Ірина КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ І СОЦІАЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ ІМЕНІ ПРОФЕСОРА ОЛЕГА ШАБЛІЯ У 2015–2025 РОКАХ: ДОСЯГНЕННЯ І ВИКЛИКИ.....	6
Садова Уляна ВІД ГЕОГРАФІЇ ПРОСТОРУ ДО ГЕОГРАФІЇ ГІДНОСТІ.....	13
Влах Мирослава НАУКОВА МОВА ПРОФЕСОРА ОЛЕГА ШАБЛІЯ ЯК ПОШУК ІСТИНИ.....	16
Мариняк Ярослав СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ НАПРЯМКИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ОЛЕГА ШАБЛІЯ...	24
Жукова Анна ПРОФЕСОР ОЛЕГ ШАБЛІЙ ЯК ТВОРЕЦЬ НАУКОВОЇ ШКОЛИ: ПЕДАГОГІЧНИЙ І ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ВИМІР.....	30
Грицевич Володимир РОЛЬ ПРОФЕСОРА ОЛЕГА ШАБЛІЯ У ВПРОВАДЖЕННІ МАТЕМАТИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ В ЛЬВІВСЬКІЙ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІЙ ШКОЛІ.....	33
Котик Любо ВНЕСОК ПРОФЕСОРА ОЛЕГА ШАБЛІЯ У НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ КАФЕДРИ: НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ СЕМІНАРИ.....	36
Рудакевич Іван ДОСЛІДЖЕННЯ МІСТА ЛЬВОВА У НАУКОВИХ ПРАЦЯХ ПРОФЕСОРА ОЛЕГА ШАБЛІЯ.....	45
Шевчук Любомира УЧАСТЬ ПРОФЕСОРА ОЛЕГА ШАБЛІЯ У СТАНОВЛЕННІ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ВІДДІЛЕННЯ НАУК ПРО ЗЕМЛЮ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ МАЛОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ.....	49
Заставецька Леся, Мариняк Ярослав, Стецько Надія ВІДОМІ ГЕОГРАФИ, ЩО ПОХОДЯТЬ ІЗ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА ЇХ НАУКОВІ ЗВ'ЯЗКИ З ГЕОГРАФІЧНИМ ФАКУЛЬТЕТОМ ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА.....	58
Стебельський Ігор ПРОФЕСОР ШАБЛІЙ – СПРИЯТЕЛЬ МОГО ВНЕСКУ ДО СУСПІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ УКРАЇНИ.....	65
Жук Петро ПРОФЕСОР ОЛЕГ ШАБЛІЙ ЯК ПЕДАГОГ І НАСТАВНИК.....	68
Білецький Мирослав 60 РОКІВ ПРАЦІ ПОРУЧ ІЗ ПРОФЕСОРОМ.....	72
Розділ 2. ТЕОРІЯ, МЕТОДОЛОГІЯ І МЕТОДИ НОВОЇ СУСПІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ.....	76
Кузишин Андрій ПРАКТИКА «РОЗУМНОГО СКОРОЧЕННЯ»: МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	76